

Prehľad učiva – informácia pre rodiča, opakovací materiál pre dieťa

3. ročník

VLASTIVEDA

MOJA OBEC

- názov mojej obce, cesta do školy
- napísať presný názov svojej obce (presnú adresu bydliska)
- zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny
- porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov,
- opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné)
- zhotoviť jednoduchý nákres okolia školy a bydliska,
- ukázať na mape Slovenska svoju obec
- opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako tráviť voľný čas
- vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi)
- významní rodáci v obci
- určiť dve historické pamiatky vo svojej obci
- prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu
- určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú

DOPRAVA V OBCI, BEZPEČNOSŤ NA CESTÁCH

- opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách)

JAR, LETO, JESEŇ, ZIMA A PREMENY OBCE

- charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode), použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné)
- porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci
- rozprávať o oddychu a rekreácii počas leta a prázdnin
- porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň
- vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi)

MAPA

- určiť na mape svetové strany
- orientácia podľa svetových strán na mape
- určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine
- identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb)

ČASOVÁ PRIAMKA

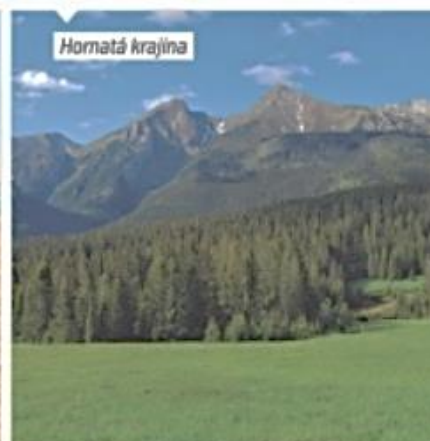
- chápať časovú priamku ako vizualizáciu času
- zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov

Miestna krajina

1 Opíš, čo vidíš na fotografiách.

2 Porozprávaj, čo majú krajiny na fotografiách spoločné a čím sa odlišujú.

Časť územia, ktorú vidíme v okolí nášho bydliska, sa nazýva **miestna krajina**. Poznáme niekoľko typov **krajín**. Krajinu s rovným povrchom voláme **rovina**. **Rovinatá krajina** je bez kopcov, vrchov a hôr. Krajina, ktorá nemá rovný povrch, je **hornatá krajina**. Je tvorená z vrchov, kopcov a hôr.

Človek svojím pôsobením **krajinu mení a pretvára**. Jeho pôsobením vznikli **vidiecke a mestské krajiny**. **Mestská krajina** je husto zastavaná. Je tam množstvo ulíc, budov a parkov. Vo **vidieckych krajinách** sú dediny, lesy, polia, lúky a pasienky.

Obec

1 Opíš, čo vidíš na obrázkoch.

Ľudia žijú v **obciach**. Obcou sa nazýva **dedina** alebo **mesto**. V minulosti bol rozdiel medzi **mestom a dedinou** výraznejší. Ľudia vtedy žili prevažne v **dedinách**. Bývali v rodinných domoch, často s veľkými záhradami. Chovali hospodárske zvieratá. Mnohí sa venovali poľnohospodárstvu. V **mestách** žili ľudia prevažne v bytových domoch. Väčšinou pracovali vo fabrikách alebo na úradoch.

V súčasnosti už aj niektorí **obyvatelia dedín** žijú v bytových domoch. **Obyvatelia miest** čoraz viac obývajú rodinné domy, ktoré si stavajú v okrajových štvrtiach miest. Obyvatelia dedín častokrát dochádzajú za prácou, kultúrou či nákupmi do miest. Obyvatelia miest chodia zas do dedín za oddychom.

Doprava v obci

- 1 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky poznáš.
- 2 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky premávajú len v dedine alebo len v meste. So spolužiakmi diskutuj, prečo premávajú niektoré dopravné prostriedky len v meste.

Na prepravu ľudí a tovaru slúžia rôzne **dopravné prostriedky**. Tovar prepravujeme zväčša nákladnou dopravou. Ľudia sa prepravujú **osobnou dopravou** – **individuálnou** alebo **hromadnou**.

Osobná doprava

Individuálna doprava

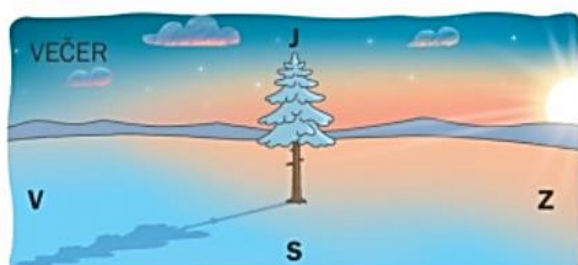
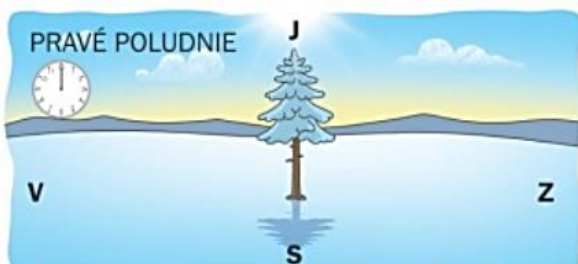
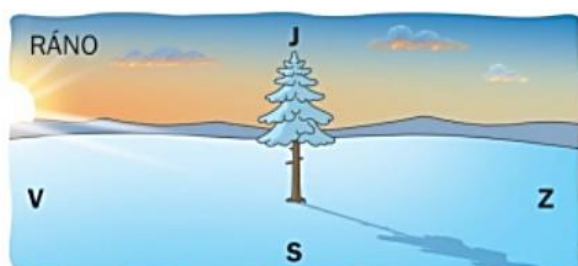
Hromadná doprava

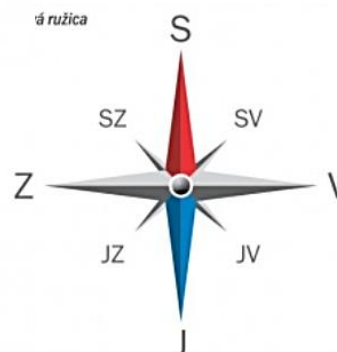
Nákladná doprava

Orientácia podľa svetových strán

á ružica

Vyrobme si plán

Už vieme, že **plán** je zakreslenie menšej časti územia. Pri pohľade **na krajinu zhora**, napr. z lietadla, sa obraz krajiny podobá **plánu**. Budovy zhora vyzerajú ako malé štvorce a obdĺžniky. Polia, lesy, lúky a parky vyzerajú ako veľké zelené plochy. Rieky, ulice a cesty vidíme ako úzke pásiky. Jazerá, priehrady, vodné nádrže ako veľké modré plochy. **V pláne obce** bývajú zakreslené ulice, budovy, parky, rieky, potoky. **Plán** slúži na zorientovanie sa v neznámom prostredí.

Povesti z nášho okolia

Povešť o bytčianskom drakovi

Za dávnych, pradávnych čias bol na mieste dnešného bytčianskeho zámku hrad. Tu býval hradný pán a hradná pani, ktorí sa mali radi ako pes a mačka.

Hradná pani sa raz rozhodla otráviť svojho muža rybou z čertovho potoka. Kuchárka však rybu hodila do studne.

V studni z ryby vyrástol drak. Hradná pani si ho najprv chcela skrotiť, ale drak ju napokon zožral a odniesol aj hradného pána.

Poveš o Jánošíkovi (autorsky spracované)

Bolože to radostí, keď sa v jednej chudobnej rodine narodil malý chlapec. Dali mu meno Juraj.

Neskôr sa stal vojnovým zajatcom. Vo väzení sa zoznámil so zbojníkom Tomášom Uhorčíkom.

Ich nápad založiť zbojnícku družicu nenechal na seba dlho čakať. Čoskoro sa Juraj stal jej vodcom. Zemani, ale aj okoloidúci na Liptove, Orave, Považí a Gemeri sa museli

Nakoniec Jánošíka chytili. Svojich druhov však neprezradil a skončil v rukách kata. Stihol ho trest smrti.

Časová priamka

Katkina rodina

Jurkova rodina

Časová priamka nám pomáha orientovať sa v čase. Na časovej priamke je znázornené poradie udalostí, v ktorom sa odohrali, a to od minulosti až po súčasnosť. Vyznačujeme na nej dátumy rôznych udalostí – roky, mesiace alebo dni.

Slovensko na mape

Mapa je zmenšené zobrazenie menšej alebo väčšej časti **krajiny**. Z mapy dokážeme získať rôzne informácie o zobrazovanej krajine. Na mape sú **hnedom** farbou zobrazené **hornaté časti krajiny**, **zelenou** farbou **nízko položené rovinaté časti krajiny**, **modrou** farbou **vodné toky, priehrady, nádrže**. **Cesty** sú zobrazené **bielou, sivou a červenou** farbou. Z mapy môžeme prečítať aj to, kde sa obec nachádza, aká je veľká a aké vzdialenosti sú medzi jednotlivými obcami. Na zobrazenie obcí sa používa väčšinou **červený kruh** alebo **plocha**. Čím sú červené kruhy, prípadne červené plochy, väčšie, tým majú obce viac obyvateľov.

Pohoria, nížiny, rieky, krajské mestá, hlavné dopravné uzly

